

29. ЦДАГОУ – Ф.1.Оп.20.Спр.7107.Ар.44

ТИМОШЕНКО ЮРИЙ. *Формирование системы подготовки педагогических кадров в сфере физической культуры.*

Раскрыт процесс становления и формирования системы образования в сфере физической культуры, его исторические особенности и тенденции. Показано организацию учебного процесса в институте и техникумах, повседневную жизнь и быт студентов, возникновение спортивных школ. Обосновывается мысль, что физическая культура в исследованный период реализовывала не только спортивную или оздоровительную функции, но, главным образом, идеологическую. На примере истории физической культуры раскрывается социальная история советской Украины.

Ключевые слова: физическая культура, институт, техникум, образование.

TYMOSHENKO YURIY. *Development of pedagogical staff education system in the field of physical culture.*

The process developing of educational institutions in the field of physical culture is defined as well as its historical particularities and trends. The organization of educational process in the institute and in colleges, every day life and way of life of the students, emerging of sport schools are shown. The idea is grounded, that during the researched period physical culture played not only sport and recreational role, but mostly ideological. The social history of the Soviet Ukraine is shown through the history of physical culture.

Keywords: physical culture, institute, college, education.

Теловата М. Т.
Національний авіаційний університет

НАУКОВІ ПІДХОДИ ЯКОСТІ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У науковій статті якість освіти розглядається як одна з центральних категорій наук: аналізується її сутність, структура, способи вимірювання, моніторинг якості освіти у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ IV рівнів акредитації.

Ключові слова: якість, якість освіти, моніторинг, моніторинг освіти, моніторинг якості освіти.

В ХХІ ст. навчальні заклади вступили з розумінням необхідності активізації демократичності освіти (відмови від авторитарної педагогіки), демонополізації, децентралізації управління, розширення прав місцевих освітніх органів влади, деполітизації освіти. Діяльність навчальних закладів в умовах конкурентного середовища значно посилює увагу до вирішення питань “чому?” і “як?” навчати, тобто йдеться мова про підвищення якості навчання [6].

Критерії якості навчання, з нашої точки зору, можна розмежувати на дві складові: якість освіти та якість освітнього процесу. Проблема якості освіти на сьогодні, визнана пріоритетною серед проблем ХХІ століття, тому що, освіта в добу високих технологій – це фактор соціальної стабільності,

економічного добробуту країни, її конкурентоспроможності та національної безпеки. Розглядаючи якість освіти як одну з центральних категорій науки, ми проаналізували її сутність, структуру, способи вимірювання, моніторинг якості освіти у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців економічної галузі у ВНЗ IV рівня акредитації.

Якість, стверджує В. Вікторов, найголовніший результативний чинник освіти. Якістю зробленого визначається доцільність витрачених зусиль і коштів.

Взагалі якість – категорія філософська, об'єктивна та загальна. Якість – внутрішня визначеність предмета, що становить його специфіку та відрізняє певний предмет від усіх інших. Словник української мови визначає якість як ступінь вартості, цінності, придатності чого-небудь для його використання за призначенням [1]. Якість існує завжди. Інша річ, яка вона, наскільки відповідає нашим вимогам, вимогам суспільства. Існує філософський підхід, за яким якість – це те, що відрізняє освіту від інших соціальних явищ. У філософії ця категорія не має оціночного характеру, тому немає сенсу ставити питання про зміну якості та її оцінювання [2].

Є й виробничий підхід, де йдеться про “якість продукції, як сукупність споживчих властивостей цієї продукції, що мають значення для споживачів. На думку фахівців, до так званої продукції освіти належать випускники, які здобули освіту ліпшої або гіршої якості” [3]. Тому саме з цих “виробничих” позицій словосполучення “якість освіти” є коректнішим. У сучасному розумінні якість освіти – це не лише характеристика множини знань, засвоєних людиною. У світі, де знання та технології оновлюються швидше, ніж життя одного покоління людей, слід спрямувати навчальний процес не лише на засвоєння базових знань, а й на набуття потреб, умінь і навичок самостійно засвоювати нові знання й інформацію протягом усього життя й ефективно використовувати їх на практиці.

Отже, поняття “якість освіти” є системним, багатограним і реальним. Питанню тлумачення якості освіти присвятили свої дослідження Ю. Бабанський, В. Безпалько, В. Вікторов, Т. Давиденко, Г. Дмитренко, І. Зязюн, В. Загвязинський, Г. Єльнікова, В. Кремень, К. Корсак, В. Кальней, О. Локшина, І. Лернер, А. Мойсеєва, М. Поташник, А. Субетто, М. Сказкіна, А. Федько, Т. Шамова, С. Шишов.

Забезпечення якості вищої освіти ще ніколи не мало такого важливого соціального та економічного значення, як у теперішній час. Це зумовлено об'єктивними чинниками. У Програмі Міністерства освіти та науки України “Про розвиток освіти України на 2005–2010 роки” зазначено, що “у системі вищої освіти України ще мають місце негативні тенденції, які проявляються у зниженні рівня якості вищої освіти” [4]. У Національній доктрині розвитку освіти якість освіти визначена пріоритетним напрямом державної освітньої

політики, а науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності освітніх реформ названі обов'язковими елементами модернізації професійної підготовки фахівців у ВНЗ України [5].

Що ми розуміємо під поняттям моніторинг? Вперше моніторинг був використаний у ґрунтознавстві, потім в екології та інших суміжних науках. Головна сфера практичного застосування моніторингу – управління, а точніше інформаційне обслуговування управління в різних галузях діяльності.

На сьогодні поняття моніторинг набуває більш широкого застосування. У тому числі моніторинг інноваційної діяльності, моніторинг якості освіти. Моніторинг – це функція управління, яка забезпечує зворотній зв'язок; система збору, аналізу, подання бази даних для управління; спостереження з метою контролю, оцінки, прогнозу; система отримання даних для прийняття стратегічних і тактичних рішень; незалежна експертиза стану освітянського процесу. С. Сівак зазначає, що традиційний внутрішній контроль є, по суті, моніторингом стану навчально-виховного процесу. Н. Анікіна, Л. Пасечнікова вважають, що педагогічний моніторинг, на відміну від звичайного поняття про контроль, є формою організації, збору, збереження, обробки та поширення інформації.

Педагогічний моніторинг відстежує якість освіти в навчальному процесі студентів, рівень навчання студентів, управлінську діяльність. Проблема моніторингу якості освіти надзвичайно актуальна і важлива. Якість освіти в контексті Болонського процесу почали розглядати як один з найважливіших стратегічних ресурсів, тому розгорнулась концепція за досягнення національними системами освіти найвищої якості. Політика якості становить основу, ядро внутрішньої освітньої політики багатьох країн. Якість визначає корисність, цінність об'єктів, їх здатність задовольнити певні потреби або реалізувати конкретні цілі, норми. Якість освіти визначається у науковій літературі по-різному, і як суспільного явища, і як системи, і як освітнього процесу, і як його результати.

Якість освіти як філософська категорія з одного боку, та педагогічна проблема з іншого, розглядається з позицій квалітології – триєдиної науки, що охоплює теорію якості, теорію оцінки якості (кваліметрію) і теорію управління якістю. Якість освіти забезпечується постійним контролем з метою своєчасного усунення недоліків та підвищення ефективності функціонування всіх складових систем.

Проведення моніторингу якості освіти дає змогу одержати дані для оцінки стану системи освіти та порівняти їх із показниками інших країн. Введення моніторингу якості освіти можливе за наявності критеріїв державних вимірювачів досягнень студентами ВНЗ-IV рівнів акредитації вимог стандарту за ступенями освіти. Моніторинг якості освіти містить у собі

комплекс процедур, що дають змогу виявити динаміку розвитку системи у визначений період, він складається з чітко визначеного об'єкта, критеріїв оцінювання параметрів, технології проведення контролю, науково-методичних матеріалів спрямування процесу на кінцевий результат [6, с. 48].

Сьогодні незаперечним є той факт, що якісна освіта – це основа успішного розвитку науки, економіки, культури й, зрештою, моралі будь-якої держави. Якісна освіта вважається головним чинником людського розвитку та фінансової захищеності людини. Разом з тим, освіта в сучасному суспільстві дає змогу динамічно впливати як на зміну структури виробництва, так і на процес соціально-економічного зростання в цілому. Цінність освіти виявляється через її віддачу щодо можливості позитивних змін на ринку праці. Особливий інтерес викликають дослідження якості вищої освіти, як важливої умови інноваційного розвитку держави і суспільства [7, с. 2].

Як зазначає М. Євтух, якість вищої освіти – це сукупність професійних знань і умінь, яка дає змогу кожному індивіду: максимально реалізувати власний інтелектуально-творчий потенціал; ефективно пристосуватися до швидкоплинних змін на ринку праці; оптимально використовувати накопичений освітній капітал в умовах кардинальних світоглядних змін [6, с. 48].

К. Корсак вважає якість освіти порівняно новою справою. З цим можна погодитися лише частково, адже якість як чітко окреслений результат з'явилася тоді, коли виникли перші спроби сформулювати мету навчального процесу [8, с. 3]. Якість у сфері вищої освіти – багатомірне поняття, що охоплює різні його галузі і функції та визначається не тільки засвоєнням навчальних дисциплін, але й рівнем професійної компетентності, володінням практичними навичками та вміннями. На сьогодні вироблено різні підходи до визначення якості освіти, що відображено в дослідженні, а саме:

- П** – якість результатів;
- І** – якість освітнього процесу;
- Д** – якість як ефективність діяльності навчальних закладів;
- Х** – якість системи освіти;
- О** – якість як певний бажаний ідеал освіченості людини;
- Д И** – якість як пріоритет освітньої державної політики.

Розглянемо, які процеси відбуваються у вищих навчальних закладах України в ході здійснення реформ і як вони сприяють зростанню якості освіти. Водночас слід зважати на те, що зміни не повинні призвести до втрати кращих традицій, заперечення національних ознак якості освіти. Орієнтація на Болонський процес не повинна призводити до невиправданої перебудови тих традицій вітчизняної системи вищої освіти, які є національним надбанням української вищої школи, зокрема, широкий спектр

і фундаменталізація знань студентів у галузі гуманітарних, суспільних наук, що формують світогляд майбутнього фахівця.

Відповідно до принципів автономії досліджуваних навчальних закладів, первинна відповідальність за якість вищої освіти лежить на кожному окремому навчальному закладі. Важіль для підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ ґрунтується на контролі за дотриманням державних вимог до рівня навчання і забезпечується зовнішніми процедурами ліцензування освітньо-професійних програм, атестації та акредитації вищих навчальних закладів.

Авторитет навчального закладу на ринку освітніх послуг безпосередньо залежить від якості професійної підготовки фахівців, що випускаються. Тому необхідно якнайкраще використовувати передові методи навчального процесу для підвищення якості вищої освіти, враховувати науковий досвід вітчизняних педагогів та високі результати їх праці.

До забезпечення якості відносять систему акредитації і сертифікації. Гарантію якості також пов'язують з участю міжнародної спільноти. У процесі забезпечення й контролю за якістю вищої освіти передбачається участь національних і наднаціональних агенцій, а також їхня співпраця з різними асоціаціями університетів. Одним із завдань в розробці стандартів якості є розробка процедур та рекомендацій щодо їх забезпечення. Головне, на наш погляд, впроваджуючи прогресивні світові тенденції у сфері освіти, робити це так, щоб, насамперед, виграла економіка України, вигравав наш талановитий народ, щоб освіта в Україні була найкращою у світі, щоб через запровадження тієї методики чи моделі не загубити якість освіти, бо в наш час високоосвічена, висококваліфікована людина – це головний інтелектуальний потенціал країни, це її надбання, це найефективніший засіб генерування і передачі знань – джерела життя людства [6, с. 52].

Ми повинні працювати за подвійним принципом-жорсткість, вимогливість до знань, дисципліни й реалізація права на освіту. Студент повинен відповідати рівневі освітнього закладу, в якому він навчається. Це один із головних критеріїв вищих шкіл Європи.

Важлива роль у забезпеченні високої якості освіти та формуванні конкурентоспроможних фахівців за будь-яких принципів організації навчального процесу належить системі оцінювання знань студентами. Головне завдання при цьому – досягти найбільш ефективного оцінювання, щоб одночасно виконувати контролюючу і мотивуючу функції [9].

1. Вищі навчальні заклади дедалі ширше застосовують комплексну систему оцінювання знань, яка спрямовується на диференціацію рівня знань студентів, мають реагувати навіть на незначні коливання щодо глибини засвоєння матеріалу кожним студентом, забезпечуючи рівний підхід до оцінки якості навчання студентів, у результаті забезпечує об'єктивність

діагностики знань.

2. Прозорість навчального процесу, повна інформованість студентів про зміст навчальних планів та навчальних програм; розширення вибіркової складової робочих навчальних планів; прозорість критеріїв оцінювання знань є характерним для комплексних систем оцінювання.

3. Застосування різноманітних шкал оцінювання, які мають велику кількість діапазонів.

4. Провідною складовою навчального процесу є самостійна робота, яку контролюють, перевіряють і оцінюють. Оскільки весь матеріал поділяється на дві складові (перша – матеріал, що викладається студентам у вигляді лекцій; другий – матеріал для самостійного вивчення тому важливого значення набуває поточна робота і поточне оцінювання.

5. Підвищення частки поточного оцінювання у загальному, підсумковому оцінюванні.

6. Відсутність заліків і проведення іспитів переважно у письмовій формі. При цьому застосовуються жорсткі санкції проти тих, хто порушує проведення іспитів (користується “шпаргалками”, навчальними посібниками, конспектами тощо).

7. Perezарахування предметів у разі переходу студента з одного закладу до іншого, незважаючи на специфіку викладання окремих дисциплін, відмінності у програмах, системі оцінювання.

Отже, ми дійшли висновку, що якісна освіта є запорукою випереджального розвитку держави, її конкурентоспроможності на світовій арені, а проведення моніторингу дає змогу одержати дані для оцінки стану системи освіти, та порівняти їх з показниками різних країн.

Використана література:

1. *Сманцер А. П., Кондрашова Л. В.* Гуманізація педагогического процесса в современной школе: история и современность / [учебно-методическое пособие для студ.]. – Минск : Бестпринт, 2001. – 217 с.
2. Формування педагогічної компетентності викладачів ВНЗ освіти. Педагогічна підготовка вищих навчальних закладів: матеріали міжвузівської науково-практичної конференції / В. І. Лозова. – Харків : ОВС, 2002. – 164 с.
3. *Кравченко Л. М.* Неперервна педагогічна підготовка менеджера освіти: монографія / Л. М. Кравченко. – Полтава : Техсервіс, 2006. – 420 с.
4. Програма розвитку освіти в Україні на 2005–2010 роки. Проект. – К. : МОН, 2005. – 34 с.
5. Національна доктрина розвитку освіти: Нормативно-правове забезпечення освіти : [у 4 ч.]. – Харків : Основа, 2004. – Ч. 1.
6. *Левочко М. Т.* Моніторинг якості освіти в професійно-практичній підготовці фахівців економічного напрямку у ВНЗ / М. Т. Левочко // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору : [збірник наукових праць] Інституту вищої освіти. – Київ, 2007. – (Тематичний випуск “Вища освіта України”). – Додаток 3 (т.3). – Видав. “Гнозис”. – С. 46-52.
7. *Гончаренко С. У.* Гуманізація і гуманітаризація освіти / С. У. Гончаренко, Ю. І. Мальований // Шлях освіти. – 2002. – № 2, № 3. – С. 2-7.
8. *Костенко Л.* Гуманітарна аура нації або дефект головного дзеркала / Л. Костенко. – К. : Видавничий дім “КМ АсаЛенгіа”, 1999. – С. 22-30.

9. Корсак К. В. Нові міжнародні стандарти вищої освіти / К. В. Корсак // Науковий світ. – 2003. – № 1. – С. 14-15.

ТЕЛОВАТА М. Т. *Научные подходы качества образования в подготовке будущих специалистов в высших учебных заведениях.*

В научной статье качество образования рассматривается как одна из центральных категорий наук: анализируется ее сущность, структура, способы исчисления, мониторинг качества образования в профессиональной подготовке будущих специалистов у ВУЗ IV уровня аккредитации.

Ключевые слова: *качество, качество образования, мониторинг, мониторинг образования, мониторинг качества образования.*

TELOVATA M. T. *Scientific approaches the quality of education in preparing future professionals in higher education.*

In the scientific article quality of formation is considered as one of the central categories of sciences: its essence, structure, ways of calculation, monitoring of quality of formation in vocational training of the future experts at high school IV accreditation levels is analyzed.

Keywords: *quality, quality of education, monitoring, monitoring, education, monitoring the quality of education.*

Хань Цин
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ ВОКАЛЬНО-МУЗИЧНОЇ ЕСТРАДИ КИТАЮ

У статті розглядаються особливості вокально-музичної естради Китаю. Виокремленні основні жанри китайської естрадної музики, а також підкреслена екзотичність китайської рок-музики.

Ключові слова: *музична естрада, китайська рок-музика.*

Сьогодні основною задачею вивчення питань розвитку національної вокальної естради Китаю є усвідомлення процесів, які зумовили повернення до традицій вітчизняного виконавського вокального мистецтва на новому якісному рівні. Адже проблема вивчення китайської вокально-музичної естради є актуальною у зв'язку з тим, що на сучасному етапі ця сфера остаточно сформувала свої професійні ознаки. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми може стати ретельне вивчення досвіду Китайської вокальної естрадної школи, зокрема, узагальнення її обов'язкових канонів. Вагомість досягнень і роль, яку вона відіграла у формуванні музичної культури Китаю, повною мірою засвідчує актуальність цієї проблеми.

Китайська музика легко крокує в ногу зі стандартами сучасної світової естради. Поп, рок і реп – жанри, у яких китайський шоу-бізнес стикається зі світовим, залишаючись у цілому національним явищем. До того ж йому вдалося на свій лад асимілювати реп. Китайська хіп-хоп культура значно